

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЦОВ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“

АНАЛИЗ НА ЕКСПОРТА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2010-2020 Г.

**Кръглата маса „Съвременни трансформации на
стопанската дейност“, 27 октомври 2021 г.**

**ДОЦ. Д-Р ЗДРАВКО ЛЮБЕНОВ, С.А. „Д. А. ЦЕНОВ“ ГР. СВИЦОВ,
РЪКОВОДИТЕЛ НА КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“**

Налагането на външния пазар е сложен процес изискващ направата на множество преценки за успеха в тази област.

Цел на изследването:

да се представят тенденциите и предизвикателствата в областта на експорта на България за периода 2010-2020 г.

Износ на България

Фиг. 1. Експорт на България за периода 2010-2020 г. (млн. евро) по данни от БНБ

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ "Д. А. ЦЕНОВ" – СВИЩОВ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“

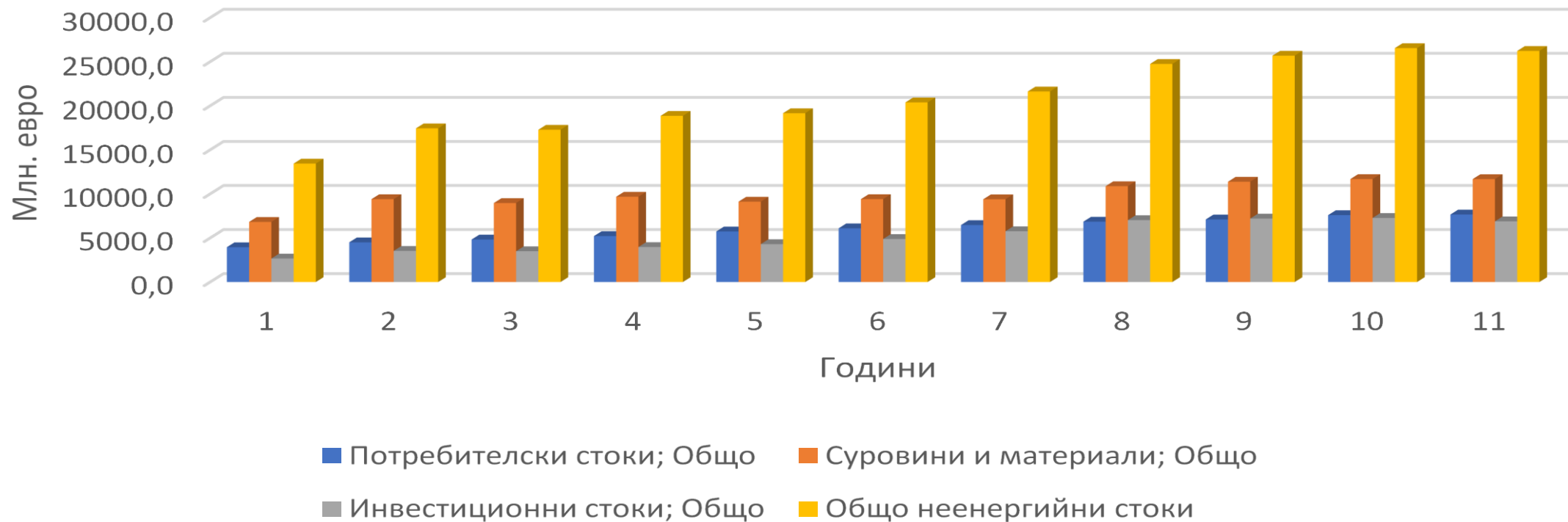
Табл. 1. Класация на 10^{те} държави, към които е насочен най-голяма част от експорта за периода 2010-2020 г. (млн. евро)

№	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жава	Мл н. евр о	Дър- жава	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о	Дър- жав а	Мл н. евр о
1	Герм а- ния	165 8,7	Герм а- ния	235 5,2	Гер ма- ния	212 6,5	Гер ма- ния	274 1,3	Гер ма- ния	265 5,2	Герм а- ния	289 3,7	Герм а- ния	321 6,6	Гер ма- ния	359 0,8	Гер ма- ния	418 0,0	Гер ма- ния	441 0,1	Гер ма- ния	448 6,0
2	Итал ия	151 1,2	Рум ъ- ния	193 3,3	Турц ия	195 7,7	Турц ия	200 4,2	Турц ия	207 6,6	Итал ия	213 7,3	Итал ия	217 0,6	Турц ия	248 1,4	Итал ия	244 1,6	Рум ъ- ния	259 8,1	Рум ъ- ния	254 4,2
3	Рум ъ- ния	141 7,4	Итал ия	176 0,8	Итал ия	176 3,8	Итал ия	192 5,3	Итал ия	198 1,3	Турц ия	200 6,2	Румъ- ния	206 9,9	Итал ия	221 2,2	Рум ъ- ния	239 8,4	Итал ия	218 6,6	Итал ия	192 2,6
4	Турц ия	131 7,2	Турц ия	173 3,1	Рум ъ- ния	167 4,1	Рум ъ- ния	172 0,0	Рум ъ- ния	174 8,1	Румъ- ния	188 7,6	Турц ия	188 9,2	Рум ъ- ния	217 9,1	Турц ия	223 3,6	Турц ия	217 1,9	Гърц ия	186 0,0
5	Гърц ия	123 6,8	Гърц ия	142 3,6	Гърц ия	149 4,6	Гърц ия	154 6,0	Гърц ия	148 1,7	Гърц ия	151 0,7	Гърц ия	165 0,7	Гърц ия	171 9,2	Гърц ия	188 9,9	Гърц ия	200 7,1	Турц ия	180 5,7
6	Фра н- ция	628, 4	Белг ия	999, 3	Фра нция	830, 0	Фра нция	960, 1	Фра нция	948, 0	Фран - ция	976, 0	Фран - ция	106 3,4	Белг ия	112 2,4	Фра нция	112 7,3	Фра нция	112 7,3	Фра нция	107 3,9
7	Белг ия	587, 3	Фра нция	855, 2	Белг ия	765, 9	Кита й	651, 2	Белг ия	903, 4	Белги я	847, 7	Испа ния	662, 9	Фра нция	109 2,7	Белг ия	973, 6	Белг ия	850, 9	Белг ия	973, 4
8	Сър бия	549, 9	Испа ния	543, 6	Кита й	595, 0	Белг ия	642, 7	Кита й	533, 4	Обед и- нено кралс тво	586, 2	Белги я	646, 5	Испа ния	784, 3	Хол ан- дия	774, 2	Кита й	824, 5	Кита й	923, 5
9	Руси я	441, 3	Руси я	542, 1	Руси я	562, 5	Руси я	582, 9	Руси я	526, 8	Хола н- дия	540, 5	Хола н- дия	638, 1	Руси я	740, 8	Кита й	764, 0	Испа ния	812, 7	Хол ан- дия	736, 3
10	Испа ния	416, 0	Сър бия	478, 4	Испа ния	540, 2	Испа ния	515, 5	Хол ан- дия	494, 9	Кита й	536, 6	Обед и- нено кралс тво	591, 1	Кита й	679, 5	Испа ния	698, 8	Хол ан- дия	756, 6	Пол ша	695, 1

Източник: данни от БНБ

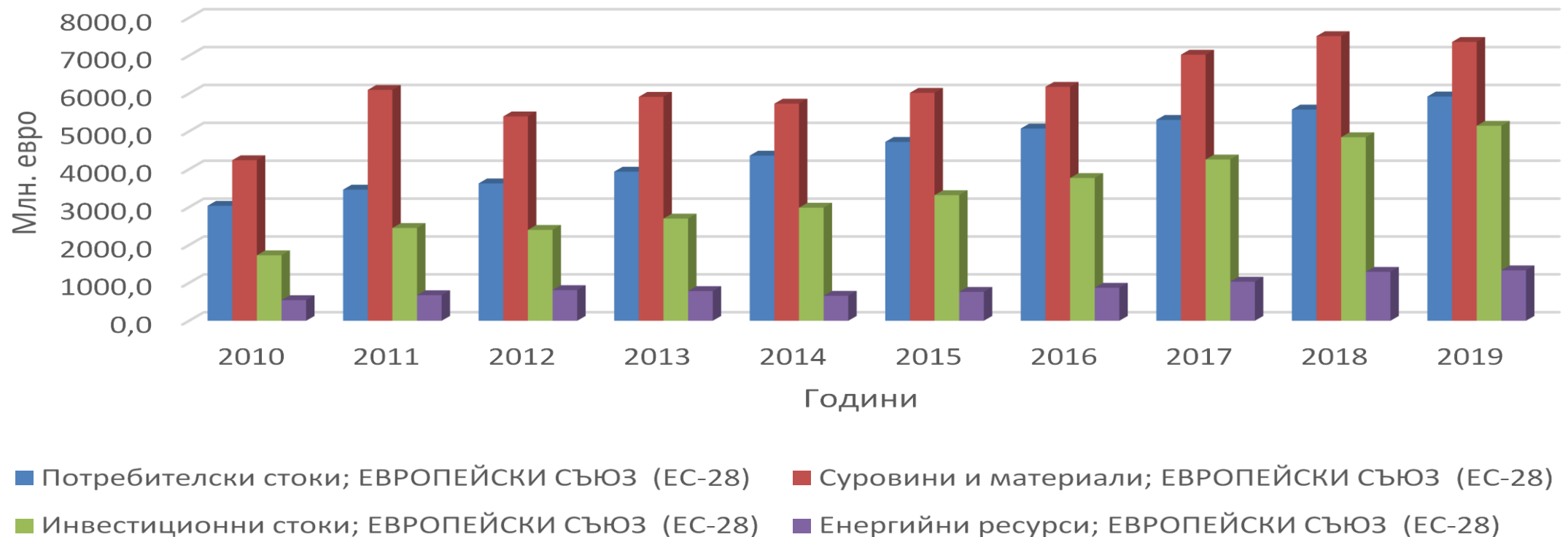
Експорт по групи стоки

Фиг. 2. Експорт по групи стоки в млн. евро по данни от БНБ

Експорт за ЕС по групи стоки

Фиг. 3. Експорт за ЕС по групи стоки в млн. евро по данни от БНБ

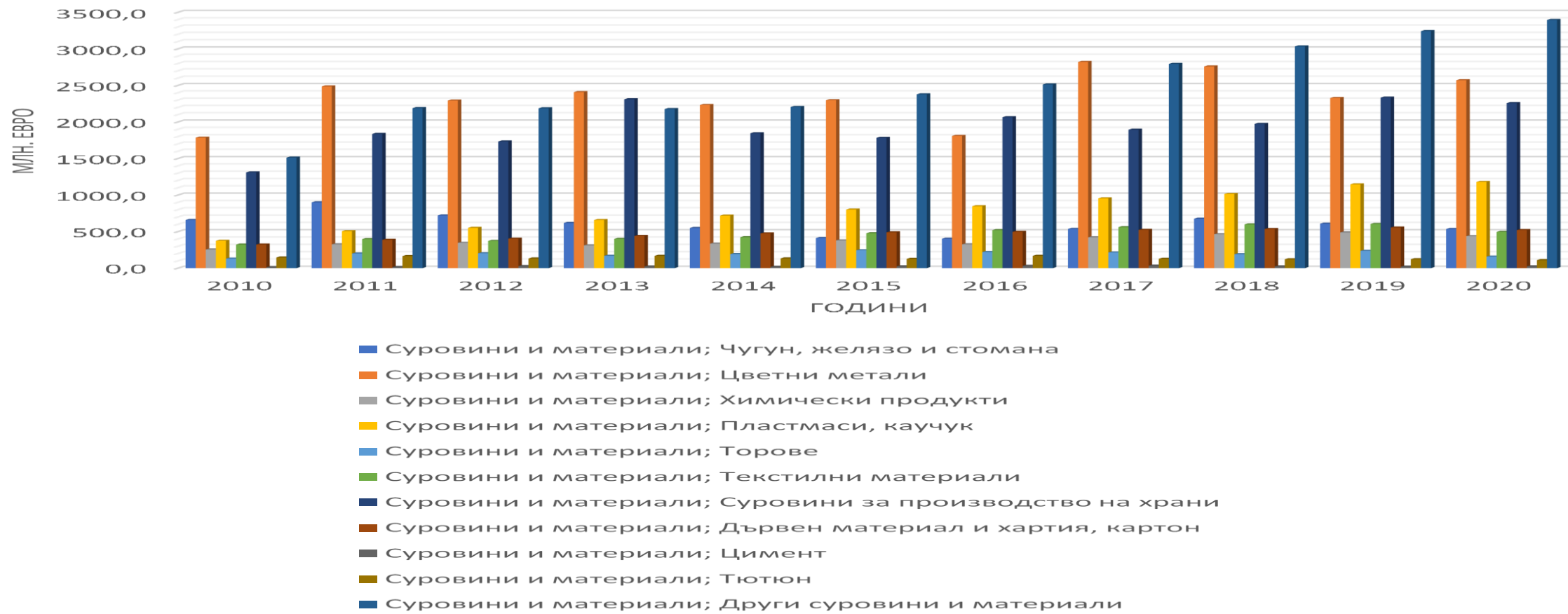

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЦОВ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“

Фиг. 4. Експорт по групи потребителски стоки в млн. евро по данни от БНБ

Експорт на суровини и материали

Фиг. 5. Експорт на суровини и материали в млн. евро по данни от БНБ

Експорт на енергийни ресурси

Фиг. 6. Експорт на енергийни ресурси в млн. евро по данни от БНБ

Експорт на инвестиционни стоки

Фиг. 7 Експорт на инвестиционни стоки в млн. евро по данни от БНБ

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” – СВИЩОВ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“

Табл. 2. Десетте стокови групи с най-голям износ за 2020 г. (по глави от митническата тарифа) и средния ръст в тях за периода 2016-2020 г.

№	Стокова група (по глави от митническата тарифа)	Износ 2020 млн. щ.д.	Среден ръст на групата за периода 2016-2020 %
1.	85 Електротехника и електроника	3 493	7
2.	74 Мед и продукти от мед	2 812	8
3.	84 Машини и апарати	2 671	6
4.	27 Горива, ел. ток	1 440	-9
5.	10 Зърно	1 329	7
6.	87 Автомобили, части; велосипеди	1 198	12
7.	99 Специфични доставки	1 194	-6
8.	30 Фармацевтични продукти	1 154	8
9.	39 Пластмасови изделия	1 096	10
1.	26 Руди и концентрати	1 020	18

Източник: данни от сайта на БСК

Според данни от БСК, с **най-голям стойностен обем в експортната ни листа** през 2020 г. са:

- ✓ катодна мед – основно насочен към Китай и Турция;
- ✓ анодната мед – основно насочен към Белгия и Германия;
- ✓ медикаменти – основно насочен към Русия, Германия и Румъния;
- ✓ концентрати на благородни метали – основно насочен към Германия и Канада;
- ✓ пшеница – основно насочен към Испания, Гърция, Румъния, Филипини, Либия.

Важно е да се отбележи, че е налице **прекалена концентрация по отделните направления на износ към отделни страни (липсва диверсификация)**, което крие рискове.

В анализ на БСК се посочва, че съществена част от концентрацията се дължи на факта, че не малко сравнително големи български предприятия са с преобладаваща чуждестранна собственост и продукцията им се изкупува от фирмата-майка. Това води след себе си износ на стоки за последваща преработка (а не крайни продукти, които са с по-висока добавена стойност), сравнително по-ниска производителност на труда, по-високи енергийни разходи за единица добавена стойност, ниски килограмови цени, повишено въздействие върху околната среда, в сравнение с това при фирмите-майки, и др.

В заключение, може да изтъкнем наличието на сериозни сравнителни конкурентни предимства в посочените индустрии, които могат да затвърдят и разширят присъствието на българските производители на международните пазари. Използването им ще се отрази благоприятно както на фирмено, така и на макро равнище.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ “Д. А. ЦЕНОВ” – СВИЩОВ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ“

БЛАГОДАРЯ
ЗА ВНИМАНИЕТО!